MITÄ JAKAMISTALOUS ON

Anna Kontula kuvaa taustaraportissaan osuvasti jakamistalouden historiaa, taustoja ja nykyhetkeä

Jakamistalous ei sinällään ole uusi ilmiö. Vanhan jakamistalouden tuttuja instituutioita ovat esimerkiksi osuuskunnat, kirjastot ja taloyhtiöiden pesutuvat. Ns. uudelle jakamistaloudelle on kuitenkin tyypillistä erilaiset verkkopohjaiset alustat, jotka mahdollistavat yhteistyön myös tuntemattomien ja maantieteellisesti kaukana toisistaan olevien ihmisten välisen jakamistalouden.

Nykyinen jakamistalous on siis yhdistelmä vanhoja yhteisöllisiä toimintatapoja sekä nykyteknologian mahdollistamia moderneja yhteydenpidon muotoja. Sen neljä keskeistä ehtoa ovat riittävän vaihdon synnyttävä kriittinen massa, joutilaiden resurssien olemassaolo, jakamiselle myötämielinen kulttuuriympäristö sekä luottamus vastavuoroisuuteen.

Digitalisaation ohella jakamistalouden uuden nousun taustalla voidaan länsimaissa nähdä vanhojen turvaverkkojen rapautuminen: kun luottamus sosiaaliturvaan ja työpaikan pysyvyyteen heikkenee, ihmiset pyrkivät varmistamaan toimeentulonsa muilla tavoin. ”Munia ei laiteta samaan koriin”, vaan resursseja käytetään virallisen työelämän toimeentulovaihtelun tasaamiseksi tai tulonsiirtojen täydennykseksi.

Kolmas taustatekijä jakamistaloudelle on kulutuskäyttäytymisessä käynnistynyt muutos pysyvän omistajuuden ihanteesta käyttöoikeuden arvostamiseen. Autojen yhteiskäyttö lähtee nousuun, kun järjestelmät kehittyvät sille tasolle, että yhteiskäyttö on vaivattomampaa kuin auton omistaminen. Tässäkin muutokseen vaikuttaa uusi teknologia – nopean vanhenemisen vuoksi ostajan on mietittävä tehokkaampia käyttötapoja tai keinoja ostohinnan jakamiseksi useamman käyttäjän kesken. Taustalla on myös ekologisten ongelmien herättämä huoli ylikulutuksesta.

Jakamistalous voi olla niin vastikkeellista kuin vastikkeetonta.

MITÄ JAKAMISTALOUS MAHDOLLISTAA

Jakamistalous on kaikenlaisen pääoman käyttöasteen nostamista ja resurssiviisasta toimintaa.

Käsite jakamistaloudesta on laaja.

Jakamistalouspalveluiden avulla voidaan järjestää esim. liikkumista, majoittumista, kuljettamista, asumista, yksittäisten toimijoiden tarjoamia palveluja, tai yhteiskunnan tarjoamia palveluja, kuten koulutusta, terveydenhuoltoa ja hoivaa, sekä edellisten kaikkien rahoitusta, entistä tehokkaammin.

Jakamisen kohteena voi olla tavaran, palvelun, prosessin, tiedon tai pääoman omistus- tai käyttöoikeus. Jakaminen voidaan suorittaa yhtälailla myymällä, vuokraamalla, vaihtamalla, kierrättämällä, yhdessä tekemällä tai lahjoittamalla.

Erityisen tärkeitä jakamistalouden muotoja ovat tiedon ja taitojen jakaminen, sekä pääoman jakaminen - esimerkkinä erilaiset joukkorahoitusinstrumentit.

Jakamistalous ei ole pelkästään kahden tai useamman kansalaisen välistä vertaistaloutta, vaan jakamistalous voi ja sen pitääkin ulottua koko yhteiskuntaan. Jakamistaloutta voivat harjoittaa myös kaupungit, kunnat kolmas sektori, koululaitokset ja muut julkishallinnolliset laitokset sekä yritykset.

Jakamistalouden hyödyt voivat olla taloudellisia, yhteiskunnallisia, sosiaalisia tai ympäristökuormitusta vähentäviä. Jakamistaluodessa sitä harjoittavat toimijat / käyttäjät, sidosryhmät ja muu yhteiskunta hyötyvät palvelua tai toimintaa ylläpitävän / mahdollistavan organisaation rinnalla.

Jakamistaloudessa on kyse maailmanlaajuisesta kulttuurin, toiminta- ja ansaintamallien murroksesta. Enää ei tarvita isoja organisaatioita, jotta suuriakin asioita voisi tapahtua.

Lisäksi jakamistalous mahdollistaa kestävämpää ja ympäristöystävällisempää toimintaa. Jakamistalouden myötä palveluiden ja tavaroiden laadun ja kestävyyden merkitys korostuu, kun ihmiset hankkivat mieluummin päivitettäviä ja korjattavia kuin kertakäyttöisiä ja pois heitettäviä tuotteita ja palveluita.

Juho Makkonen kirjoitti lausunossaan Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle seuraavasti:
Jakamistalous pyrkii saavuttamaan tämän tavoitteen tekemällä kierrättämisestä ja uudelleenkäytöstä ihmisille mahdollisimman helppoa ja taloudellisesti kannattavaa. Jos omaa autoa voi vuokrata muille ihmisille, auton ylläpitoon liittyvät kustannukset pienenevät. Vastaavasti osa ihmisistä saattaa jättää auton kokonaan ostamatta, koska muiden ihmisten autojen vuokraaminen tarvittaessa tulee selvästi halvemmaksi.

Tärkeää on ymmärtää myös jakamistalouden sosiaaliset vaikutukset ja sen myötä mahdollisesti kasvava sosiaalinen hyvinvointi naapurustoissa ja koko yhteiskunnassa.

Juho Makkonen kirjoitti lausunnossaan Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle seuraavasti:
Toinen merkittävä hyöty on turvaverkon rakentaminen. Yhä suurempi osa ihmisistä elää yksin, ja moni heistä vailla sosiaalisia kontakteja. Heidän elämänlaatunsa paranee huomattavasti, jos he voivat aktiivisesti olla yhteydessä naapureihinsa auttamalla näitä eri tavoin tai vastaanottamalta näiltä apua. Avun pyytäminen tai tarjoaminen on kätevä tekosyy sosiaalisen kontaktin muodostamiseen. Jakamistalous voi näin vähentää merkittävästi yksinäisyyttä ja lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta, mikä parantaa ihmisten elämänlaatua.

Jakamistaloudella on myös vaikutus demokratiaan sekä tapoihin joilla valtaa käytetään. On perusteltua väittää, että oiken ohjattuna jakamistalous tukee pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan säilymistä ja kasvua.

Myös perinteinen yritystoiminta ja työmarkkinat muuttuvat jakamistalouden myötä oleellisesti, kun palveluja ja tavaroita voidaan hankkia jankamistaluoden mallissa niiden ohi. Toisaalta jakamistalous mahdollistaa myös **uutta liiketoimintaa ja työtä** ja parhaimmillaan tuottaa lisää työpaikkoja. Samalla se kuitenkin rikkoo perinteistä yritys / työnantaja / yrittäjä - ja työtekijä -asetelmaa.

Juho Makkonen kirjoitti lausunnossaan Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle seuraavasti:
Kolmas hyöty on ratkaisujen tarjoaminen työelämän murroksessa. Tulevaisuudessa meillä tulee olemaan yhä vähemmän "varmoja" työpaikkoja. Moni ala tulee katoamaan globalisaation ja teknologian kehityksen myötä. Jakamistaloudessa ihmiset voivat luoda itselleen yrittäjämäisen mallin, jossa raha tulee useista erilaisista tulovirroista, kuten omien tavaroiden vuokraamisesta muille tai pienimuotoisista palveluista. Yhteiskäytön ja tehokkaan kierrätyksen myötä rahaa myös tarvitaan elämiseen vähemmän. Jakamistalouden voidaan siis todeta lisäävän työllisyyttä ja vähentävän köyhyyttä.

Lisäksi Juho Makkonen kirjoitti näin:
Jakamistalous tuo uusia liiketoimintamahdollisuuksia myös kasvuyrityksille. Tällä hetkellä moni kansainvälisesti suurimmista startup-yrityksistä, kuten Airbnb ja Uber, toimivat nimenomaan jakamistalouden piirissä. PriceWaterhouseCoopers-konsulttiyhtiö arvioi vuonna 2014 jakamistoiminnan kautta kulkevan rahavirran suuruudeksi 15 miljardia dollaria. Lisäksi arvioitiin, että vuoteen 2025 mennessä toiminta on yli kaksikymmenkertaistunut, ja sen potentiaalinen koko olisi jo 335 miljardia dollaria. Pääomasijoittajat ovat sijoittaneet jakamistalouden parissa toimiviin yrityksiin jo yli 28 miljardia dollaria, josta yli puolet vuoden 2015 aikana.

Kaikenkaikkiaan jakamistalous mahdollistaa uutta ketterämpää, kestävämpää, läpinäkyvämpää ja monimuotoisempaa toimintaa, kulttuuria sekä taloutta. Kyse on yhteiskunnallisesta murroksesta joka tulee ulottumaan kaikkialle - ei jostakin erillisestä asiasta tai trendistä perinteisen toiminnan, kulttuurin ja talouden rinnalla.

MITÄ TOIMENPITEITÄ JAKAMISTALOUDEN EDISTÄMINEN SUOMESSA EDELLYTTÄÄ

Edellä on kuvattu jakamistalouden moninaiset mahdollisuudet yhteiskunnalle. Jotta nämä potentiaalit ja hyödyt toteutuisivat, jakaminen pitää tehdä ihmisille mahdollisimman helpoksi ja koko yhteiskunnalle taloudellisesti kannattavaksi. Jakamistaloutta tulisi tukea ja edistää niin kulttuurin, asenteiden, verotuksen kuin lainsäännön muutoksella. Jakamistaloutta arvioitaessa ei tulisi erotella ”nk. aitoa jakamistaloutta tai nk. keikkataloutta” vaan tulisi keskittyä tarkastelemaan sitä kokonaisuutena.

Mikäli jakamistaloutta halutaan edistää, niin ainakin seuraaviin asioihin tulisi kiinnittää huomiota.

Hankintalaki, kilpailutus ja käsite muodollisesta pätevyydestä

Nopeat kokeilut ovat keskeinen osa jakamistalouden kehitystä. Niiden suorittaminen edellyttää myös nopeita ja ketteriä hankintapäätöksiä, joissa valinta kodistuu yhteiskuntaa ja sen kilpailukykyä sekä hyvinvointia edistäviin ratkaisuihin.

- lakia julkisista hankinnoista tulisi soveltaa siten, että se edistäisi jakamistalouden nykyistä nopeampaa ja loppukäyttäjälähtöisempää konkreettista kehitystoimintaa.

- Suomen tapa ‘ylitulkita’ EU:n määräyksiä kilpailutuksesta sekä hankintalakia ei välttämättä tue jakamistaloden kehittämistä.

- osaaminen ei aina ole sama asia kuin muodollinen pätevyys. Jakamistaluoteen kuuluu keskeisesti parhaan osaamisen ja opin jakaminen sekä parhaiden käytäntöjen suosiminen.

CoReorient Oy kirjoitti omassa lausunnossaan Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle yleisesti, mutta osuvasti niin lainsäädännön kuin lailla määrättyjen toimijoiden arvovalintojen fokusoinnista jakamistalouden mahdollistamiseksi.

Lainsäädännön (mm. Tekes-lain, lain ELY-keskuksista, lain rakennerahastoista, lain raha-automaattiavustuksista, hankintalain) ja eduskunnan alaisen Suomen Itsenäisyysrahaston tähän liittyvän toiminnan (esim. kiertotalous-alueella) tulee edistää jakamistalouden nykyistä nopeampaa ja loppukäyttäjälähtöisempää konkreettista kehitystoimintaa. Resursseja on siirrettävä tutkimukselle ja perinteisen teknologian tai liiketoiminnan kehitykselle tai yhteiskunnalliselle toiminnalle varatuista varoista nopeasti käynnistettäville ja toteutettaville jakamistalouden hankkeille. Tämän tulee tapahtua ilman lisäviiveitä, rinnakkain tarkemman sääntelyn kehittämisen kanssa, tuoden säädöstyön pohjaksi toiminnasta kerättyä todellista tietoa. Hakumenettelyiden tulee huomioida uuden ja yhteisöllisen jakamistalouden piirteet: epävarmuus lopullisesti toimivaksi osoittautuvasta toimintamallista (vrt. Tekes, ELY), useat ja toisiaan tukevat samanaikaiset hyödyt ja tavoitteet, joita ei voi keinotekoisesti sulkea pois (vrt. rakennerahastot), ja usein yritysmuotoinen toiminta, joka voi muuttua vuoden kestävän hakuprosessin aikana (vrt. RAY).

Joukkorahoituslaki

Joukkorahoitus on keskeinen instrumentti osan jakamistaloutta edistämisessä. Ja siten sen tehokkuus tulisi turvata ja sitä tulisi edistää.

- joukkorahoitusta on kuitenkin monenlaista ja jokainen rahoitusmalli sekä sen suhde vallitsevaan lainsäädäntöön tulisi arvoida erikseen. Joukkorahoitus ei ole lainsäädännöllisesti yksi käsite.

- yhteinen ”joukkorahoituslaki” ei todennäköisesti tule edistämään alan kasvua tai tukemaan kaikkia jakamistaluoden mahdollisuuksia, tai sen myötä tuotettavaa arvoa jakamistalouden edistämiselle.

- joukkorahoituksen edistämiseksi sen markkinointi pitäisi olla sääntelemätöntä, ja mediat jotka sitä harjoittavat tulisi käsitteellisesti erottaa joukkorahoituksen toimeenpanijoista tai välittäjistä.

Rahankeräyslaki

Vastikkeettomilla rahalahjoituksilla on myös merkittävä rooli osassa jakamistaluotta. Tämän vuoksi rahankeräyslainsäädäntöä tulisi uudistaa nopean ja ketterän sekä läpinäkyvän toiminnan mahdollistamiseksi.

- lupamenettelystä tulisi siirtyä ilmoitus- ja omavalvontamenettelyyn

- sitä millä tahoilla olisi lupa pyytää rahalahjoituksia tulisi arvoida laaja-alaisesti ja mahdollisten lakimuutosten vaikutusta tulisi myös arvioida myös jakamistalouden näkökulmasta

- rahankeräyslain uudistamistyössä tulisi kuulla kaikkia tahoja aidosti ja mahdollisten muutosten vaikutukset muuhun yhteiskuntaan tulisi huomioida.

- perinteinen malli lausuntomenettelystä ei välttämättä takaa hyvää tai innovatiivista ratkaisua lain uudistamisessa.

Omaisuuden suoja ja mm. asunto-osakeyhtiölaki

Perustuslaissa omaisuuden suojasta ja mm. asunto-osakeyhtiölaissa on monia kohtia jotka vaikeuttavat jakamistalouden edistymistä. Myös näiden lakien sisältöä tulisi tarkastella jakamistalouden perspektiivistä.

Vastikkeettoman vertaistalouden mahdollistaminen yksityishenkilöille

Vastikkeeton vertaistalous tulisi sallia luonnollisena osana hyvinvoivan yhteiskunnan perustaa, ja ajatus sen verottamisesta tuli unohtaa.

Vastikkeellisen vertaistalouden mahdollistaminen yksityishenkilöille

Vastikkeellinen vertaistalous luo uutta työtä ja parhaimmillaan täydentää sekä tehostaa yhteiskunnan tuottamia palveluja, kuten esimerkiksi hoivaa. Vastikkeellisen vertaistalouden harjoittaminen tulisi tehdä helpoksi.

Juho Makkonen kirjoitti lausunnossaan Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle aiheesta seuraavasti:

Vertaisvuokraus voi olla pienituloiselle tärkeä tapa hankkia lisätuloja, ja samaan aikaan se on hyödyllistä ympäristön kannalta. Yksittäisten pienimuotoisten maksujen raportoiminen verotuksessa on kuitenkin työlästä, minkä takia lainkuuliaiset kansalaiset saattavat todeta, ettei toiminta ole siitä koituvan vaivan arvoista. Näiden syiden takia ehdotamme, että yksityishenkilöltä toiselle tapahtuvat pienimuotoiset vastikkeelliset maksusuoritukset voisivat olla verottomia johonkin euromääräiseen rajaan asti. Tämän rajan jälkeen tienestit voitaisiin katsoa työsuoritusten osalta normaaleiksi ansiotuloksi- ja omaisuuden jakamisen osalta normaaliksitai pääomatuloiksi.

Työttömyysturva, työllistyminen, verotus ja harmaan talouden torjuminen

Työttömyysturvaa rakennettaessa tulisi kaiken työn olla sen tekijälle yhtä turvallista ja kannattavaa. Työttömyysturvaa ja työn verotusta muotoiltaessa tulisi helppo työllistyminen pienissäkin tehtävissä.

Juho Makkonen kirjoitti lausunnossaan Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle aiheesta seuraavasti:

Tärkeää on myös varmistaa, ettei jakamistaloustoiminta ajaudu harmaan talouden piiriin. Jälleen avaimena on lakien noudattamisen tekeminen mahdollisimman helposti. Tällä hetkellä yksityishenkilön on erittäin kömpelöä maksaa palkkaa lyhytaikaisesta työsuorituksesta toiselle yksityishenkilölle. Maksun voi tehdä palkka.fi -palvelun kautta, mutta palvelun käyttö on todella monimutkaista, eikä siitä suoriudu välttämättä teknisesti osaavaakaan henkilö. Tämän seurauksena maksu tehdään mieluummin käteisellä ilman kuittia, mikä lisää harmaata taloutta. Yhteiskunnan on luotava yksityishenkilöille mahdollisimman helppo tapa laskuttaa toisia yksityishenkilöitä ilman tarvetta yrityksen perustamiselle. Joissakin maissa tämä on ratkaistu siten, että yksityishenkilöt voivat hankkia itselleen arvonlisäveronumeron, ja laskuttaa sen jälkeen yritysmäisesti ilman tarvetta yrityksen perustamiseen.

Sosiaaliturva

Sosiaaliturvan tulisi olla sirpaletyöntekijälle yhtä turvaava kuin vakinaisessa työsuhteessa olevalle.

Avustukset ja tuet

Avustusten, tukien ja tulonsiirtojen tulisi tukea myös jakamistaloutta ja kestävää taloutta joka hyödyttää koko yhteiskuntaa.

Ammattiyhditystoiminta, edunvalvonta ja perusturva

Myös ammattiyhdistytoiminnassa ja edunvalvontatyössä tulee vilpitömästi ottaa huomioon se, että jakamistalouden myötä tuotettava uusi **työ** on yhtä arvokasta kuin perinteisten talousmallien avulla tuotettu työ.

- vastakkainasettelua tulee välttää
- uuden työn mahdollisuudet ja potentiaali tulee tunnistaa
- uudenlaisen jakamistalouden myötä syntyvää työtä ei tule pitää uhkana perinteisesti tuotetulle työlle

Juho Makkonen kirjoitti lausunossaan Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle aiheesta seuraavasti:

Työn murroksen johdosta työttömyysturvan ja sosiaalietuuksien uudistaminen on keskeisessä osassa. Yhteiskunta ei saa jakautua kahtia "tilaajiin" ja "suorittajiin". Jakamistalouden näkökulmasta paras malli on perustulo, jonka määrään eivät vaikuta esimerkiksi satunnaiset keikka- tai vuokratulot. Kun niin kutsutun silpputyön vastaanottaminen tehdään mahdollisimman helpoksi ja kannustinloukut poistetaan, jakamistoiminta lisääntyy. Toisaalta riittävän laadukas perusturva mahdollistaa myös sen, että työtä ei tarvitse ottaa vastaan kohtuuttomin ehdoin.

Tärkeää on myös huolehtia "silpputyöläisten" eläkekertymästä ja sosiaaliturva- sekä sairasvakuutusmaksuista, jotta nämä eivät putoa yhteiskunnan turvaverkon ulkopuolelle esimerkiksi sairastapauksen tai tapaturman sattuessa. Sosiaaliturvaa ja eläkejärjestelmää on syytä uudistaa siten, että vakituisissa työsuhteissa ja niiden ulkopuolella toimivat saavat samanarvoisen kohtelun. Siirtyminen kohti perustuloa auttaa myös tässä.

Vakuutusturva

Myös vakuutusturvaa tulisi uudistaa palvelemaan jakamistalouden malleja.

Juho Makkonen kirjoitti lausunnossaan Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle aiheesta seuraavasti:

Auton vertaisvuokraus puolestaan on tällä hetkellä hankalaa sen takia, että kotimaiset vakuutusyhtiöt eivät ole kehittäneet vertaisvuokrauksen mahdollistavia malleja Yhdysvaltojen ja Keski-Euroopan tapaan. Tätäkin ongelmaa voisi korjata esimerkiksi lainsäädännöllä. Lainsäädäntö voisi korostaa ihmisen oikeutta päättää omistamansa omaisuuden käytöstä ja käyttäjistä sekä samalla kieltää näiden oikeuksien rajoittamisen. Tällöin esimerkiksi vakuutusyhtiöt joutuisivat automaattisesti muuttamaan sopimusehtojaan jakamistaloutta mahdollistavaksi ja tukevaksi. Olisi tärkeää, että auton vertaisvuokraaja ei joudu etukäteen ottamaan kalliimpaa vakuutusta, vaan vakuutusmaksut peritään erikseen kustakin vuokraustapahtumasta. Tämän mallin muuttamiselle ei ymmärtääkseni ole lainsäädännöllistä estettä, mutta julkisen sektorin yhteistyö vakuutusyhtiöiden kanssa voisi silti viedä asioita eteenpäin.

Yhteiskunnan tuottamat palvelut

Yhteiskunnan tuottamien palveluiden muotoilussa ja järjestämisessä tulee ottaa huomioon jakamistalouden ja (osittain) sen myötä syntyvän pirstaloituvan työn mallin haasteet sekä mahdollisuudet.

Tällaisia palveluita ovat mm:

- päivähoito
- koulutus
- terveydenhuolto
- hoivapalvelut

Oppiminen

Oppimisen metodit ja yhdessä oppiminen ovat myös keskinen osa jakamistaloutta.

Yhteiskunnan yhteinen tietopääoma

Tiedon panttaaminen tai jakaminen vain ”harvoille ja valituille” aiheuttaa tilanteen jossa Suomi jää auttamattomattomasti jälkeen asiantuntijatalouden markkinapotentiaalissa ja Suomen kilpailukyky heikkenee.

Koko yhteiskunnan yhteinen tietopääoma tulisi valjastaa yhteiskunnan yhteiseksi hyväksi.

Tällaisia toimia ovat mm. julkisen sektorin tietopankkien avaaminen sekä niiden rajapintojen yhteensopivuuden ja käytettävyyden varmistaminen koko yhteiskunnan yhteiseksi hyväksi.

Julkiset tilat ja yhteinen kaupunkitila

Julkisten tilojen ja kaupunkitilojen muotoilussa tulee myös huomioida jakamistalouden onnistuneen toteutumisen edellytykset.

Suomen kilpailukyvyn ja hyvinvointiyhteiskunnan turvaaminen

Jakamistalouden tulevaisuutta arvioitaessa tulisi huomioida toisaalta Suomen kilpailukyky ja toisaalta pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan turvaaminen.

Juho Makkonen kirjoitti lausunnossaan Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle aiheesta seuraavasti:

Koska jakamistaloudessa liikkuvat suuret rahat, on myös hyödyllistä miettiä, miten estetään se, että voitot valuvat etupäässä ulkomaisten suuryritysten ja näiden sijoittajien taskuun. Jos vastaavia menestystarinoita halutaan myös Suomeen, ja toisaalta jos Suomen jakamistaloutta ei haluta antaa pelkästään kansainvälisten suuryritysten hallinnoitavaksi, kannattaa kasvuyritysten tukien painopistealueita mietittäessä huomioida jakamistalouden potentiaali. Lisäksi valtion kannattaa tukea paikallisia ruohonjuuritason jakamistalouden hankkeita. Näissä tulee painottaa sitä, että verkkopalveluiden käyttäjillä on mahdollisimman suuri vaikutusmahdollisuus palvelun sääntöihin. Mahdollisissa julkisen sektorin jakamistaloushankkeissa tulee suosia avoimen lähdekoodin ratkaisuja.

Suhteessa vanhaan elinkeinoelämään, jakamistaloudessa tuotantovälineet ovat tyypillisesti hajautettu, ei yhden yrityksen omistuksessa. Airbnb:n välittämien yöpymisten määrä on jo ohittanut monissa kaupungeissa suuret hotelliketjut. Suuret autovalmistajat ovat käynnistäneet omat jakamistalousprojektinsa. Pienet ketterät yritykset hyödyntävät joukkorahoitusta ja avointa dataa sekä sosiaalisen median mainoslogiikoita.

Nopea, ketterä toiminta ja kokeilukulttuuri jakamistalouden kehityksen tukena

Eduskunnan selkeä aitoa jakamistaloutta tukeva kanta edistäisi ratkaisuiden tuomista kansalaisten laajamittaiseen käyttöön jo ennen varsinaisen lainsäädäntötyön valmistumista antamalla muille yhteiskunnan toimijoille, virkamieskunnalle ja yrityksille luvan tulkita rakentavasti nykyisiäkin säädöksiä.

LOPUKSI

Edellä nimetyillä toimilla tulisi varmistaa, että jakamistalouden potentiaali ei valu ulkomaille tai yksistään pääomasijoittajen taskuihin, vaan tuottaa myös moninaista hyötyä koko kansantaloudelle ja yhteiskunnalle.

Käytettävissämme on varsin lyhyt aikaikkuna, jossa voimme vaikuttaa jakamistalouden kehityksen kansalliseen suuntaan edistävästi, ennen kuin alan toiminta mukautuu ylikansallisten toimijoiden (esim. Uber, Google, Facebook) liiketoimintamallien mukaiseksi.

Tämän vuoksi me, Mesenaatti.me -joukkorahoituspalvelun ja Nappi Naapuri - palvelun edustajat ehdotamme pikaista korkean tason asiantuntijatiimin perustamista suomalaisen jakamistalouden edistämiseksi ja turvaamiseksi.

Asiantuntijatiimissä tulisi olla edustetuina kaikki parhaat jakamistalouden tämänhetkiset asiantuntijat ja jakamistalouden toimijat sekä kaikkien niiden ministerioiden lainvalmistelijat, ja kaikki valiokunnat, joiden hallintoalaa jakamistalous koskettaa. On kestämätöntä, että eri tahot tekevät toisistaan tietämättä ja tietoa keskenään jakamatta päätöksiä, jotka asettavat Suomen kilpailukyvyn, suomalaisten toimintaympäristön sekä mahdollisuudet jakamistalouden hyödyistä vaakalaudalle **esimerkki*

Asiantuntijatiimille tulisi myös varata riittävät resurssit, niin ajalliset kuin taloudelliset, sen tuottavaan työskentelyyn. Myös tässä toimintamallissa pitäisi luopua perinteisestä ja katsoa kohti tulevaa. Kilpailutettujen konsulttihankintojen, puoluepolitiikan, muodollisen pätevyyden tai virka-asemien ei tulisi määritellä asiantuntijatiimin kokoonpanoa.

Osaaminen, kyky käsittää laajoja asiakokonaisuuksia ja vaikutussuhteita, sekä aito halu edistää jakamisen kulttuuria sekä taloutta tulisivat olla ainoat valintakriteerit ehdottamallemme asiantuntijaryhmälle.

Helsingissä 10.12.2015

Nappi Naapuri -palvelun ja Mesenaatti.me -joukkorahoituspalvelun puolesta,

Tanja Jänicke
Perustajajäsen, kehittäjä ja tuottaja.
tanja@mesenaatti.me
+ 358503820333
www.mesenaatti.me

* Eduskunnan Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa hyväksyttiin samaan aikaan tätä lausuntoa Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnalle laadittaessa, 08.12.2016, hallituksen esitys (HE94/2015), joka heikentää huomattavasti itsensä työllistäjien toimeentulon edellytyksiä ja uhkaa jättää ilman päätoimista työsuhdetta toimivat työttömyysturvan ulkopuolelle. Kyseisen lain voimaanastuminen olisi ensimmäinen este jakamistalouden onnistuneella tiellä.